

25 jaar samen Saxion – “nu even wij”

Mede namens mijn collega's Jan Willem Meinsma en Timo Kos heet ik u allen welkom bij de opening van het hogeschooljaar (OHJ). Deze keer is dat tijdens ons 25-jarig jubileum en deze opening staat dan ook in het licht van 25 jaar samen Saxion.

Allereerst wil ik natuurlijk al onze studenten welkom heten: onze nieuwe studenten en studenten die al langer bij ons studeren. Ik wens jullie een fantastisch jaar. En vooral wil ik de vertegenwoordigers van de studieverenigingen bedanken. Want niet alleen zijn ze hier met hun vlaggen, door het hele jaar heen zetten ze zich ervoor in dat collega-studenten zich hier thuis voelen en ik kan niet genoeg benadrukken hoe belangrijk dat is. Laten we ze nog een keer een applaus geven.

Verder een warm welkom aan onze lectoren, collega's, partners, hier en online in Deventer en Apeldoorn. Een speciaal welkom voor onze leden van de RvT, voorzitter van de Twente Board Ank Bijleveld en directeur generaal (DG) Arne van Hout van BZK. Hij heeft zijn agenda vrijgemaakt omdat minister Bruins Slot sinds deze week demissionair minister van Buitenlandse Zaken is.

Dan de oud-bestuurders van Saxion Cor Boom, Albertjan Peters, Maarten Koeman, Annamiek van Dalen en Ineke van Oldeniel die vandaag aanwezig zijn. En Wim Boomkamp was er ook graag bij geweest, maar dat lukte helaas niet in verband met zijn vakantie. Eveneens van harte welkom. We zijn erg blij dat u er vandaag bij bent tijdens ons 25-jarig jubileum. We staan stil bij onze geweldige studenten en alumni en hoe belangrijk hun aanwezigheid en bijdrage is voor deze regio. In dat succes heeft u een grote rol gespeeld. Dank daarvoor. Daar kunt u trots op zijn.

Ik wil een paar voorbeelden noemen van dit jaar waar u straks nog even aan kunt terugdenken:

1. Student Jesse Rutgers, die een landelijke prijs won van de Nederlandse Natuurkundige Vereniging met een mass flow controller voor de gasindustrie
2. Een paar prachtige Smart Solutions projecten. Bijvoorbeeld de winnaar van de juryprijs dit jaar, het project Mentale gezondheid vluchtelingen. Met een indrukwekkende theatervoorstelling van 20 minuten wilden zes studenten bewustzijn creëren rondom de mentale gezondheid van vluchtelingen, met name in relatie tot seksueel misbruik. Ze werkten hiervoor samen met de maker en regisseur van de voorstelling Nachwan Alrajab Agha, en enkele acteurs die in Deventer op de asielzoekersboot aan de IJsselkade wonen.
3. Of het project Sens(H)oor dat de publieksprijs won en is voortgekomen uit een samenwerking tussen CODA en Erfgoed Gelderland. Tijdens dit project zijn meer dan 70 erfgoedobjecten gescand in 3D. Daardoor is een digitaal archief van Gelderse topvondsten gecreëerd en toegankelijk gemaakt voor mensen met een visuele beperking. Bezoekers met een visuele beperking kunnen de replica's van historische objecten aanraken en kunnen zich door middel van audio een beeld vormen van het object.
4. Onze studenten wonnen dit jaar samen met collega-studenten van Fontys en Windesheim de hbo SDG Challenge 2023. Dat was met “Geldmattie”, een oplossing om mensen te helpen om zich ook financieel thuis te voelen in de maatschappij.
5. Onze onderzoekers waren wederom zeer succesvol en wonnen talloze grote projecten. Een mooi voorbeeld is de 2 miljoen euro voor het ontwikkelen van een soft tissue kunsthart, een project uit de Nationale Wetenschapsagenda (NWA) dat wordt geleid door het Erasmus Medisch Centrum in Rotterdam.
6. De nieuwe [podcastserie Couleur Lokaal](#); zeven persoonlijke, eerlijke en inspirerende gesprekken van redacteur Anne Hurenkamp met studenten, alumni en medewerkers over hoe zij Saxion kleur hebben gegeven en wat ze meenemen naar de wereld van morgen.
7. En CMGT-student Serena Ilie uit Roemenië studeerde af met een 10.

Jaarlijks bespreek ik het klimaat tijdens de OHJ, naar aanleiding van het weer die zomer. Daar is helaas ook elk jaar aanleiding toe, want elke zomer is er noodweer. Italië had deze zomer temperaturen van boven de 40 graden de ene week en hagelstormen de andere. Honderden Nederlandse toeristen moesten hun auto laten uitdeuken en voorruit laten repareren. Vlakbij in Slovenië was een enorme overstroming. Het jaar daarvoor was in hetzelfde land de oogst trouwens mislukt juist vanwege de droogte. En u heeft het allemaal gezien: bosbranden teisterden gebieden over de hele wereld, van Hawaï tot Canada, van Griekenland tot Portugal. De effecten zijn ernstig. Ze gaan verder dan een vakantie die in het water is gevallen. We hebben het over mislukte oogsten, mensen die hun huis verliezen, honger, vluchtelingenstromen, een afkalvende biodiversiteit.

En misschien zijn er enkelen onder u die denken dat dat beeld te somber is: als je de social media volgt, dan valt het best mee en is er nog best wat kritiek op al die zorgen over het klimaat. Maar die klimaatkritiek leeft niet bij wetenschappers. Er is een grote wetenschappelijke consensus over klimaatverandering. En als hogeschool is ons onderwijs en onderzoek natuurlijk gebaseerd op wetenschap, niet op meningen. Met ons onderwijs en onderzoek proberen we ook bij te dragen aan het oplossen van klimaatproblemen. Een prachtig voorbeeld hiervan is het Klimaatplein, dat we straks openen. Onder leiding van docent Kristoff Dervaux leverden bijna 50 studenten een bijdrage daaraan in multidisciplinaire projectgroepen, het Smart Solution Semester. Dat waren studenten Civiele Techniek, zoals Dorien Irokromo, maar ook bijvoorbeeld Facility Management, zoals Stephan Terpstra.

In het [hbo leveren we onze bijdrage](#) aan het oplossen van grote maatschappelijke problemen vanuit en voor de regio. Die regio staat centraal bij Saxion. Natuurlijk, we hebben Nederlandse *en* internationale studenten, medewerkers en partners, we zijn lid van EUDRES - een prestigieus European University Initiative -, maar onze focus ligt op de regio. Het MKB, de gemeenten, zorginstellingen en vooral de leerlingen die een opleiding willen volgen, de ['Doeners met denkkracht'](#). Want opleiden is natuurlijk onze grote maatschappelijke taak. Dat opleiden is trouwens weer zeer belangrijk voor de leefbaarheid van onze regio, want ruim 70% van onze alumni blijft hier. Ze vullen de vacatures in de zorg in, zorgen voor de innovatie van bedrijven en zonder jonge mensen verdwijnt de levendigheid.

De regio krijgt de laatste tijd ook landelijk meer aandacht. Dat gebeurde dit jaar bijvoorbeeld door het [rapport "Elke regio telt"](#) van drie planbureaus. Directeur Generaal Arne van Hout zal daar zo meteen op ingaan. Want onder leiding van voormalig minister van BZK Bruins Slot is de kabinetsreactie op het rapport tot stand gekomen en ik hoop dat hij iets zegt over het vervolg.

Want dat er een vervolg komt is erg belangrijk, ook voor ons in Oost-Nederland. Dat rapport beschrijft namelijk dat regio's in de flanken van Nederland – Noord, Oost en Zuid – onder druk staan en dat voorzieningen daar afkalven, verschrallen: het OV, de zorg, het onderwijs. Dat heeft ernstige gevolgen voor de vitaliteit van een regio. Want gezinnen vestigen zich liever in gebieden waar wel zorg en onderwijs is, studenten gaan ergens studeren waar een opleiding wel wordt aangeboden. Ze vestigen zich kortom in de Randstad. Zo verschraalt de regio verder.

Het beleid van de overheid, zo geeft het rapport aan, versterkt deze verschraling door zijn investeringen in te zetten op die regio's waar het al goed gaat en de Randstad als referentiekader te gebruiken. Dat vergroot de druk in de flanken van Nederland.

Ik herken dat vanuit Saxion: doordat wij voor 83% worden gefinancierd op basis van studentenaantallen, leidt een beetje demografische krimp er al snel toe dat opleidingen onder druk komen te staan. Zeker als je je realiseert dat van alle onderwijssectoren – primair onderwijs (po), voortgezet onderwijs (vo), middelbaar beroepsonderwijs (mbo), wetenschappelijk onderwijs (wo) en hoger beroepsonderwijs (hbo) – het hbo het slechtst wordt gefinancierd volgens onderzoek van het Centraal Planbureau (CPB). [Ik schreef daar recent iets over in de Volkskrant](#). Het hbo krijgt bijv. ruim 1.000 euro per student per jaar minder dan het mbo; 2.000 euro minder dan het wo. Dat is over de duim voor de sector zo'n half miljard per jaar minder voor de hbo-student dan die van het mbo; een kleine miljard euro minder dan het wo. Eenzelfde punt geldt voor hbo-onderzoek: dat wordt uiterst zuinig gefinancierd.

Maar mijn pleidooi is niet tegen de rest van Nederland en vóór Oost-Nederland. Of tegen het mbo en wo en vóór het hbo. Mijn pleidooi is juist voor het geheel. Als het huidige beleid in stand wordt gehouden, wordt de ene regio bevoordeeld en de andere benadeeld. Door regio's te laten concurreren om extra geld, zet je ze tegen elkaar op. En onderwijs, dat is een publieke taak, die niet alleen op efficiency mag worden gefinancierd. Geen enkele student mag worden achtergesteld, waar zij of hij ook woont, in welke sector zij of hij ook studeert. Ook in de flanken van Nederland, zoals Oost-Nederland, hebben studenten recht hebben op een volwaardig onderwijsaanbod. Op een opleiding, die door onderzoek *up to date* wordt gehouden. Hbo-studenten hebben recht op een adequate financiering van hun onderwijs, evenzeer als studenten in andere sectoren. Mijn pleidooi is dat we iedereen nodig hebben: mbo, hbo en wo. Dat we alle regio's nodig hebben. Dat is belangrijk voor Nederland. Mijn punt is dat het slecht is voor Nederland om bepaalde regio's te laten verschromelen en er geen reden is om het hbo achter te stellen. Mijn pleidooi is kortom voor ons allemaal!

Ik ga naar het eind. U vraagt zich misschien af waarom ik hier op van deze uiterst onelegante rubber laarzen sta. Dat is enerzijds natuurlijk omdat ik straks het Klimaatplein ga openen. Maar het is vooral om een statement te maken. Mijn statement is dat we in een tijd leven waarin we ons zelf wel erg serieus nemen. Hoe zie *ik* eruit? Hoe kom *ik* over? Een tijd van individualisme. Voor jezelf gaan.

Kijk, ik snap best dat ik er niet uitzie op deze laarzen. Maar wat maakt dat uit? Mijn statement is dat we ons ZELF wat minder serieus moeten nemen en dat we ONS serieuzer moeten nemen. Dat we ons moeten herbezinnen op de dominantie van individualisme in onze samenleving. Een samenleving waarin een individuele mening net zo zwaar moet tellen als wetenschappelijk bewijs, omdat het "goed voelt". Waar "me time" en "nu even ik" centraal staat.

Ik denk dat we van "**nu even ik**" naar "**nu even wij**" moeten gaan.

En "wij" dat zijn alle regio's van Nederland. Dat zijn ook alle onderwijssectoren. In samenwerking, zoals we dat hier doen met de UT, de ROC's, Artez, het vo en het po. En natuurlijk zijn dat onze partners, u: de bedrijven en organisaties met wie we samenwerken.

De regio versterken? Dat doen we samen.

Die klimaatproblemen? Die vragen om een gezamenlijke aanpak. Dat lossen we nooit in ons eentje op. En tenslotte ons jubileum. In die 25 jaar is Saxion groot geworden door samenwerking.

Het is daarom dan ook niet "**25 jaar ik en Saxion**", maar "**25 jaar samen Saxion**".

Dankuwel.